

ירושלים המזרחית – נתונים מרכזיים

יוני 2014

ירושלים במידת האדם
Jerusalem on a Human Scale

להלן נתונים נבחרים בנושאים:

- נתונים דמוגרפיים כלליים
- מעמד תושבים
- תכנון ובניה
- הריסת בתים ומבנים
- פערי תקצוב
- עוני ותעסוקה
- חינוך
- רווחה
- תשתיות
- שירותים ציבוריים נוספים

נתונים דמוגרפיים כלליים

- ירושלים הינה העיר הגדולה ביותר בישראל מבחינת שטח. נכון למדידה האחרונה שבוצעה ע"י הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן: הלמ"ס) בשנת 2008, שטח השיפוט העירוני שלה, הכולל גם את ירושלים המזרחית, עומד על 125,200 דונם.¹
- נכון לסוף שנת 2012, ירושלים הינה גם העיר הגדולה ביותר בישראל מבחינת כמות תושבים ואוכלוסייתה מהווה כ-10% מאוכלוסיית מדינת ישראל. אוכלוסייתה הכללית מונה 815,300 נפש, מהם 515,200 יהודים (63%) ו-300,100 ערבים (37%).²
- במזרח ירושלים מתגוררים כ-470,090 תושבים. כ-290,000 מתוכם הם מוסלמים המתגוררים בשכונות הפלסטיניות, וכ-173,830 הינם יהודים המתרכזים בעיקר בשכונות גילה, הר חומה, פסגת זאב, נווה יעקב, רמות ורמת אשכול.³

¹ מכון ירושלים לחקר ישראל, שנתון סטטיסטי לירושלים 2014, לוח א/1 (קישור).

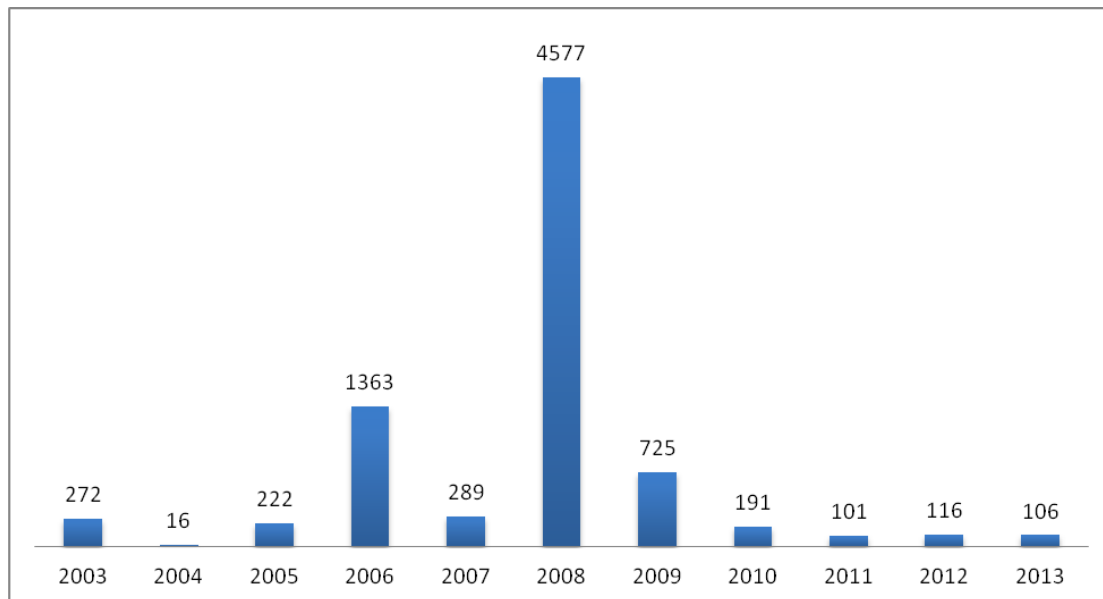
² הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הודעה לעיתונות – לקט נתונים ליום ירושלים (נתוני 2012-2013), 25.5.14, עמ' 2 (קישור).

³ מכון ירושלים לחקר ישראל, שנתון סטטיסטי לירושלים 2014, לוח ג/8 (קישור).

מעמד תושבים

- בשנת 2013 נשלל מעמד התושבות של 106 פלסטינים תושבי ירושלים המזרחית, מתוכם 50 נשים ו-24 קטינים.⁴ בין השנים 1967-2013 נשללה תושבותם של 14,309 פלסטינים תושבי מזרח העיר.⁵
- מקורה של העלייה העצומה בשנת 2008 (מעל ל-31% מכלל הפקעות התושבות מאז שנת 1967) ב"בדיקה יזומה" של משרד הפנים.⁶

לוח 1 – מקרי שלילת תושבות בעשור האחרון לפי שנים⁷

תכנון ובניה

- מאז 1967 הפקיעה ישראל 35% משטחי ירושלים המזרחית לצורך בנייתן של השכונות היהודיות.⁸ כ-35% מהשטח המתוכנן נקבע כאזור אסור לבנייה ('ירוק') ואחוזי הבנייה המותרים נמוכים לרוב באופן ניכר מזה שבאזורים יהודים. גם בעבור אותם פלסטינים אשר התמזל מזלם להחזיק באדמות בירושלים המצויות באזור שיש לו תכנית מתאר מאושרת ומיועדת לבנייה, השגת היתר בנייה עודנה בגדר אפשרות קלושה ביותר.
- לאור המגבלות הקשות הקיימות על הבנייה, נאלצים תושבי ירושלים המזרחית לבחור בין שתי ברירות בלתי אפשריות: לבנות באופן לא חוקי, ללא היתר בנייה, ללא תשתיות ושירותים תומכים ולגור בצפיפות כשחשש הריסה מרחף תדירות מעל הבתים, או לחצות את גבולה המוניציפלי של ירושלים ולהסתכן באבדן תושבותם.

⁴ תשובת משרד הפנים לבקשת המוקד להגנת הפרט לפי חוק חופש המידע לקבל נתונים על שלילת המעמד של 22 תושבי קבע בירושלים המזרחית בשנת 2013, 3.3.14 (קישור).

⁵ האגודה לזכויות האזרח בישראל, **ירושלים המזרחית במספרים**, יום ירושלים – מאי 2014 (קישור).

⁶ תשובת משרד הפנים לבקשת המוקד להגנת הפרט לצורך עתירה בעניין דרישה לחדול ממדיניות הפקעת רישיונות הישיבה של תושבי ירושלים המזרחית, 7.4.11 (קישור).

⁷ "בצלם", **נתונים על שלילת תושבות במזרח ירושלים**, 7.5.13 (קישור).

⁸ עיר עמים, **מורה נבוכים לסוגיית הריסת בתים במזרח ירושלים**, מרץ 2009.

- ההערכה היא שבהעדר אופציה חוקית ממשית, נבנו בירושלים המזרחית בין השנים 1967-2012 כ-20,000 יחידות דיור ללא היתר. עד סוף שנת 2009 ניתנו רק כ-3,900 היתרי בנייה בשכונות הפלסטיניות בירושלים המזרחית.⁹
- בין השנים 1967-2012 הללו בנתה ישראל 50,197 יחידות דיור עבור האוכלוסייה היהודית בשטחים שהופקעו משטחי ירושלים המזרחית.¹⁰
- צפיפות הדיור בקרב האוכלוסייה הערבית בירושלים בשנת 2012 הייתה הגבוהה בישראל, כפולה מזו של האוכלוסייה היהודית.¹¹ ממוצע יחס מ"ר לנפש בשכונות הפלסטיניות הינו 11.6, בעוד בשכונות היהודיות במזרח ירושלים הממוצע הוא 20.3 מ"ר לנפש.¹²
- אחוזי הבניה המרביים בשכונות הפלסטיניות עומדים על 25-50%, בעוד בשכונות היהודיות הם 75-125%.¹³
- בסוף שנת 2013, היו בירושלים 208,767 דירות למגורים (על פי נתוני גביית ארנונה), כשרק 48,218 דירות מהן, כ-23.1%, בשכונות הפלסטיניות של ירושלים המזרחית.¹⁴
- בשנת 2013 לא אושרו תוכניות גדולות למגורים בשכונות יהודיות במזרח העיר, אך אושרה הקמתם של שני גנים לאומיים: נחל רפאים (1,200 דונם מעבר לקו הירוק) ומורדות הר הצופים (740 דונם).¹⁵
- עם זאת, בשנת 2013 פורסמו מכרזים ל-1,488 יחידות הדיור, מספר הגבוה ב-596 יחידות מהממוצע בעשור הקודם.¹⁶

לוח 2 – מספר יחידות דיור בשכונות יהודיות במזרח העיר במכרזי 2013

מספר יחידות דיור	שכונה	
210	הר חומה (11.8.13)	דרום ירושלים
708	גילה מערב (7.10.13, 3.11.13)	
23	פסגת זאב צפון (11.8.13)	צפון ירושלים
160	פסגת זאב צפון-מערב (11.8.13)	
387	רמת שלמה (3.11.13)	
1,488		סה"כ

⁹ עו"ד נאסרין עליאן ואדרי' אפרת כהן בר, מדיניות התכנון והבניה בירושלים המזרחית – מכתב ליו"ר ועדת הפנים והגנת הסביבה, 5.1.12 (קישור).

¹⁰ עו"ד נאסרין עליאן ואדרי' אפרת כהן בר, מדיניות התכנון והבניה בירושלים המזרחית – מכתב ליו"ר ועדת הפנים והגנת הסביבה, 5.1.12 (קישור).

¹¹ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל 2013 – מס' 64, לוח 5.23 (קישור).

¹² בצלם, נתונים על צפיפות דיור בירושלים המזרחית, ינואר 2013 (קישור).

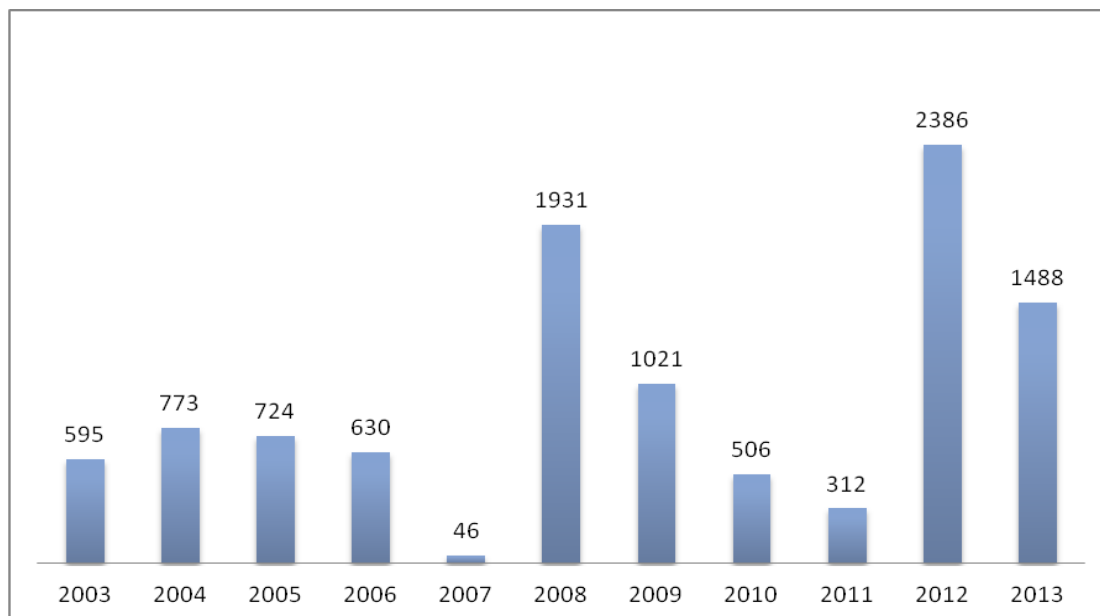
¹³ עתירה מנהלית שהוגשה נגד "תכנית המתאר ירושלים 2000": עת"מ 13-04-36572 במקום – מתכננים למען זכויות תכנון והאגודה לזכויות האזרח בישראל נ' יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה ירושלים ואח' (קישור).

¹⁴ מכון ירושלים לחקר ישראל, שנתון סטטיסטי לירושלים 2014, לוח 15 (קישור).

¹⁵ עיר עמים, פתרון מדיני בירושלים: אפשרי, במחיר גדל והולך, אפריל 2014 (קישור).

¹⁶ עיר עמים, פתרון מדיני בירושלים: אפשרי, במחיר גדל והולך, אפריל 2014 (קישור).

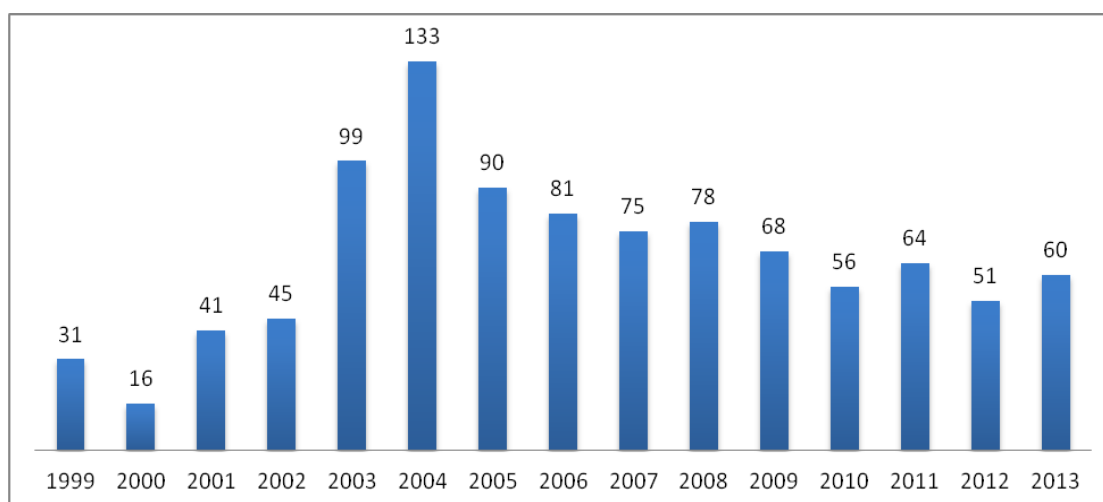
לוח 3 – מספר יחידות דיור בשכונות יהודיות במזרח העיר במכרזי העשור האחרון

הריסת בתים ומבנים

בשנת 2013 נהרסו 60 מבנים בירושלים המזרחית, 25 ע"י עיריית ירושלים ו-35 ע"י משרד הפנים.

לוח 4 - הריסות מבנים בירושלים המזרחית 1999-2013¹⁷

¹⁷ "בצלם", נתונים על הריסת בתים שנבנו ללא רישיון במזרח ירושלים, 21.5.14 (קישור), על-פי נתונים שהתקבלו מעיריית ירושלים וממשרד הפנים, בעקבות פניה על-פי חוק חופש המידע.

פערי תקצוב

שלושה מודלים לחישוב השקעתה היחסית של עיריית ירושלים במזרח העיר מציגים פערים עצומים למול תקצוב מערב העיר: ¹⁸

1. השוואה יחסית של סך ההשקעה הידועה במזרח העיר מול התקציב כולו: 9.5% בלבד מתקציב העירייה מושקע בסך הכל במזרח העיר.

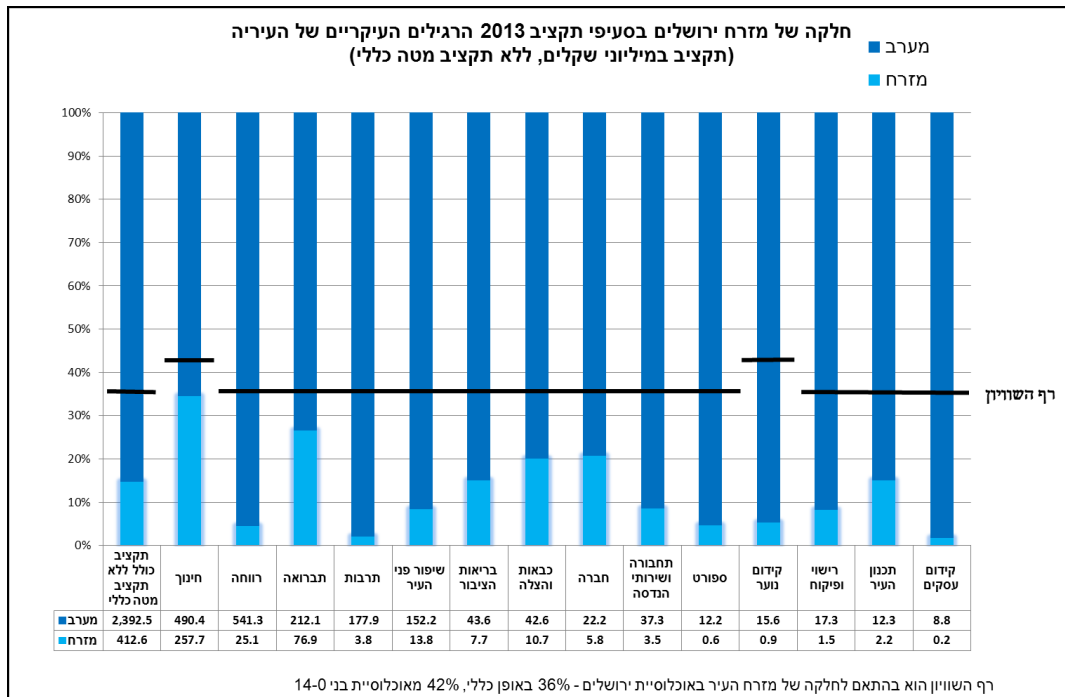
2. השוואה יחסית של סך ההשקעה הידועה במזרח העיר מול התקציב, בקיזוז התקציב המשמש את ה"מטה העירוני" (ידוע כי חלקו של תקציב זה בהשקעה במזרח ירושלים נמוך, אך בהפחתתו כולו, עולה יחס ההשקעה): 14.7% בלבד מתקציב העירייה מושקע בסך הכל במזרח העיר.

3. השוואה יחסית של סך ההשקעה הידועה במזרח העיר מול התקציב, בקיזוז התקציב המשמש את ה"מטה העירוני" ותקציבי מטות האגפים (למעט אלו שידוע שבתחשיב השקעתם במזרח העיר מכילים כבר את האחוז היחסי של תקציב מטה האגף): 16.2% בלבד מתקציב העירייה מושקע בסך הכל במזרח העיר.

לוח 5 – השוואת תקציב הביצוע של עיריית ירושלים לשנת 2013 להשקעה במזרח העיר

אגף	תקציב כללי	תקציב מושקע במזרח	אחוז מושקע במזרח	תקציב מטה אגפי (בהפחתת תקציב אגפי יחסי)	תקציב מטה אגפי	הערות
בריאות הציבור	54,135,000	7,680,481	14.2%	2,893,405	15.0%	
תרבות	206,207,096	3,830,791	1.9%	24,461,685	2.1%	
חברה	50,322,000	5,787,626	11.5%	22,307,933	20.7%	
חינוך	818,000,000	257,670,000	31.5%	69,894,417	31.5%	האחוז המושקע במזרח התבצע על בסיס אחוז ההשקעה הידוע משנה קודמת, לאחר שלא נמסח נתונים רלוונטים לשנת 2013
ספורט	39,134,000	603,000	1.5%	26,288,241	4.7%	
רווחה	597,795,000	25,142,147	4.2%	31,312,352	4.4%	
תברואה	320,604,543	76,888,671	24.0%	31,591,353	24.0%	
קידום עסקים	10,137,000	150,000	1.5%	1,219,990	1.7%	
תכנון העיר	18,455,000	2,172,153	11.8%	4,017,682	15.0%	
רישוי ופיקוח	27,576,534	1,527,097	5.5%	8,776,050	8.1%	
מינהלת רובעים	3,617,000	1,033,429	28.6%	0	28.6%	
כבאות והצלה	53,296,000	10,659,200	20.0%	0	20.0%	
איכות הסביבה	3,428,000	1,234,080	36.0%	0	36.0%	
קידום נוער	34,642,124	866,053	2.5%	18,203,303	5.3%	האחוז המושקע במזרח התבצע על בסיס אחוז ההשקעה הידוע משנה קודמת, לאחר שלא נמסח נתונים רלוונטים לשנת 2013
תושבי"ה (תחבורה ושירותי הנדסה)	46,712,000	3,500,000	7.5%	5,887,431	8.6%	
מבני ציבור	18,272,000	0	—	0	—	על פי העבר, אגף זה מושקע במזרח ירושלים מתקציב תקב"ר בלבד, שאם ידוע כרגע
שפ"ע (שיפור פני העיר)	171,427,000	13,823,413	8.1%	5,371,564	8.3%	
אגפים נוספים	331,270,988					לא רלוונטים להשקעה במזרח העיר (למשל תקציב המועצה הדתית, שיתוף קליטת עליה וכ"ב)
תקציב מטה עירוני	1,554,968,715					
סך תקציב עירייה 2013 (לא כולל תקב"ר)	4,360,000,000	412,568,141	9.5%	252,225,406	9.5%	למחת בקשות חוזרות, לא התקבל מענה לענין התקב"ר מגזבר העירייה.
תקציב כולל פחות תקציב מטה כללי	2,805,031,285		14.7%		16.2%	

¹⁸ עיר עמים, עיריית ירושלים - תקציב ביצוע 2013: שיעור ההשקעה במזרח ירושלים, מאי 2014 (קישור).

עוני ותעסוקה

- על אף ששנת 2012 התאפיינה בשיפור מסוים במצב העוני ואי-השוויון הכלכלי בישראל, בירושלים היו ממדי העוני וחומרתו מהגבוהים ביותר, לגבי כלל אוכלוסיות העיר. הפער בין רמת העוני של משפחות ערביות ויהודיות בירושלים עומד על פי 3.5 לרעת האוכלוסיה הערבית. אחוז הנפשות העניות בקרב ערביי ירושלים הינו 75.3% ואחוז הילדים העניים 82.2%. אחוז המשפחות העניות בקרב אוכלוסייה זו הינו 74.8%¹⁹.
- הקושי הכלכלי של ישראלים בני 20 ומעלה בא לידי ביטוי בויתור על רכישה של מוצרים ושירותים חיוניים והפערים בין האוכלוסיות בולטים:²⁰
 - 34% מערביי ירושלים ויתרו על אוכל בשל קשיים כלכליים, לעומת 24% מיהודי ירושלים ו-16% מכלל הארץ.
 - 29% מערביי ירושלים ויתרו על ארוחה חמה לפחות פעם ביומיים, לעומת 10% מיהודי ירושלים ו-11% מכלל הארץ.
 - 84% מערביי ירושלים ויתרו על חימום או קירור, לעומת 43% מיהודי ירושלים ו-41% מכלל הארץ.
 - 64% מערביי ירושלים פיגרו בתשלומי חשבונות (חשמל, טלפון, מים, גז וכיו"ב), לעומת 22% מיהודי ירושלים, ו-24% בכלל הארץ.
 - 81% מערביי ירושלים נזקקו לטיפול שיניים ונאלצו לוותר עליו, לעומת 38% מיהודי ירושלים ו-42% בכלל הארץ.
 - 45% מערביי ירושלים הרגישו עניים, לעומת 18% מיהודי ירושלים ו-14.5% מכלל הארץ.

¹⁹ המוסד לביטוח לאומי, **ממדי העוני והפערים החברתיים 2011** (נובמבר 2012), עמ' 29-30 ([קישור](#)).

²⁰ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, **הודעה לעיתונות – לקט נתונים ליום ירושלים (נתוני 2012-2013)**, 25.5.14, עמ' 7-8 ([קישור](#)).

- בשנת 2013, אחוז ההשתתפות בכוח העבודה בקרב האוכלוסייה הערבית בירושלים עמד על 40.9%. נתון זה נמוך מהממוצע באוכלוסייה הערבית בישראל (45.7%) ומהממוצע הארצי הכללי (63.7%). אחוז הבלתי מועסקים בירושלים בקרב האוכלוסייה הערבית היה 9.8%.²¹

חינוך

- נכון לשנת הלימודים 2013-2014, לומדים במערכת החינוך בירושלים 266,748. 84,216 מתוכם לומדים במוסדות החינוך הערבי העירוני (הכוללים מוסדות עירוניים ומוסדות מוכרים שאינם רשמיים ו-21,000 נוספים הינם תלמידים בחינוך ערבי פרטי.²² הנתונים מצביעים על מחסור מוערך של כ-2,200 כיתות.²³
- אמנם חוק חינוך חובה אמור לחול על ילדים מעל גיל 3, אולם רק 6% מילדי ירושלים המזרחית בגילאי 3-4 לומדים במסגרות חינוך ציבוריות, עקב מחסור של כ-400 כיתות גן.²⁴
- בהתאם לנתוני מנח"י, היקף הנשירה בירושלים המזרחית הגיע בספטמבר 2012 לשיעור של 13% מסך התלמידים. זאת לעומת שיעור של 1% במערב העיר, ושיעור של 4.6% בחינוך הערבי הכלל-ארצי. מרבית הנשירה מתרחשת בחטיבה העליונה, אולם המגמה מתחילה כבר מחטיבת הביניים. הנשירה המצטברת מביאה לכך ש-36% מילדי מזרח העיר אינם מסיימים 12 שנות לימוד.²⁵
- על אף שיעור הנשירה הגבוה, הופעלה תכנית למניעת נשירה בירושלים המזרחית בשנת הלימודים תשע"ב רק ב-30% מבתי הספר העל-יסודיים, וב-44% אחוז מהם הופעלה רק תכנית אחת כזו.
- אגף שח"ר (שירותי חינוך ורווחה) של משרד החינוך מפעיל מסגרות חלופיות לנוער בסיכון המיועדות לקלוט חלק ניכר מהתלמידים הנושרים. בעוד שבמערב העיר פועלות 11 מסגרות כאלה, במזרח העיר פועלות 2 בלבד.²⁶
- בבתי הספר העירוניים של המגזר הערבי בירושלים (לא כולל בתי ספר במערכת החינוך המוכרת שאינה רשמית ומוכרת), ניגשו בשנת הלימודים תשע"ב לבחינות התווגיה (בחינות הבגרות הפלסטיניות הנהוגות במזרח ירושלים) 88% מתלמידי י"ב, מתוכם 52% היו זכאים לתעודה.²⁷ גם תלמידים הזכאים לתעודת התווגיה מתקשים מאוד להתקבל לאוניברסיטאות ישראליות משום שאינם בעלי תעודת בגרות ישראלית ובשל ידיעותיהם החלקיות בלבד בעברית.²⁸

²¹ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הודעה לעיתונות – לקט נתונים ליום ירושלים (נתוני 2012-2013), 25.5.14, עמ' 4-5 (קישור).

²² מכון ירושלים לחקר ישראל, שנתון סטטיסטי לירושלים 2014, לוח יג/1 (קישור) ולוח יג/9 (קישור).

²³ עיר עמים והאגודה לזכויות האזרח, מערכת החינוך הכושלת בירושלים המזרחית – מעקב שנתי, אוגוסט 2013, עמ' 7 (קישור).

²⁴ עיר עמים והאגודה לזכויות האזרח, מערכת החינוך הכושלת בירושלים המזרחית – מעקב שנתי, אוגוסט 2013, עמ' 8 (קישור).

²⁵ עיר עמים והאגודה לזכויות האזרח, מערכת החינוך הכושלת בירושלים המזרחית – מעקב שנתי, אוגוסט 2013, עמ' 9 (קישור).

²⁶ עיר עמים והאגודה לזכויות האזרח, מערכת החינוך הכושלת בירושלים המזרחית – מעקב שנתי, אוגוסט 2013, עמ' 10 (קישור).

²⁷ מכון ירושלים, הודעה לעיתונות: נתוני מכון ירושלים לחקר ישראל לרגל יום ירושלים תשע"ד, עמ' 9 (קישור).

²⁸ האגודה לזכויות האזרח בישראל, מחנק והזנחה – המדיניות שהובילה ל-78% עוני בירושלים, מאי 2012, עמ' 2 (קישור).

רווחה

- 5 לשכות רווחה משרתות את האוכלוסייה הערבית בירושלים המזרחית, לעומת 18 לשכות המשרתות את אוכלוסייתה היהודית של ירושלים. עובדת סוציאלית במערב העיר מטפלת בממוצע בכ-90 תיקים, לעומת 120 תיקים בטיפול של עובדת סוציאלית במזרח. ²⁹ לדברי שר הרווחה, משרדו ביקש להוסיף 140 תקנים של עובדות סוציאליות לירושלים המזרחית, אך נציבות שירות המדינה מונעת את קידום המהלך. ³⁰
- 7,513 מהילדים הפלסטיניים תושבי ירושלים המזרחית מוגדרים כילדים בסיכון. ³¹

בריאות

- לעומת 25 תחנות טיפול חלב במערב, קיימות רק 4 תחנות במזרח העיר. התחייבות להקים תחנה נוספת מתעכבת מזה מספר שנים. ³²
- כ-85-80 מהבגירים וכ-90% מהקטינים בירושלים המזרחית הזקוקים לטיפול נפשי אינם זוכים לקבלו. ³³

תשתיות

- במרץ 2014 הופסקה **זרימת המים** לשכונות ראס ח'מיס, ראס שחאדה, שכונת השלום ומחנה הפליטים שועפאט. עתירה שהוגשה לבג"ץ בנושא ³⁴ הביאה לבדיקת הנושא ע"י המדינה, העירייה וחברת הגיחון, אך אלה לא הצליחו לפתור את הבעיה. לטענתן, הבניה הבלתי-חוקית הנרחבת והצפופה בשכונות אלו מקשה מאוד על חיבור מבנים לרשת המים העירונית. ³⁵ בעוד שמספר התושבים בשכונות שמעבר לגדר ההפרדה מוערך בכ-60,000-80,000 בני אדם, חברת הגיחון טוענת כי תשתיות המים והביוב בהן מתאימות ל-15,000 תושבים בלבד. ³⁶
- על פי הערכת חברת הגיחון, חסרים בירושלים המזרחית כ-50 ק"מ של **קווים ביוב ראשיים**, אשר הצריכו שימוש בבורות ספיגה, אירעו הצפות חוזרות ונשנות ואותרו מפגעים תברואתיים. ³⁷

²⁹ האגודה לזכויות האזרח בישראל, **ירושלים המזרחית במספרים**, יום ירושלים – מאי 2014 ([קישור](#)).

³⁰ דברי שר הרווחה והשירותים החברתיים, מאיר כהן, בדיון במליאת הכנסת ביום 17.12.13.

³¹ שירותי הרווחה בתחום ילד נוער ומשפחה, **מזרח ירושלים – תמונת מצב**, אגף הרווחה בעיריית ירושלים, יוני 2013.

³² האגודה לזכויות האזרח בישראל, **ירושלים המזרחית במספרים**, יום ירושלים – מאי 2014 ([קישור](#)).

³³ האגודה לזכויות האזרח בישראל, **ירושלים המזרחית במספרים**, יום ירושלים – מאי 2014 ([קישור](#)).

³⁴ בג"ץ 2235/14 סנדוקה נ' הרשות הממשלתית למים ולביוב.

³⁵ הודעה מעדכנת מטעם המדינה ([קישור](#)), הודעה מעדכנת מטעם עיריית ירושלים ([קישור](#)), הודעה מעדכנת מטעם חברת הגיחון ([קישור](#)).

³⁶ האגודה לזכויות האזרח, **הפסקת המים הזורמים בירושלים המזרחית**, 11.06.14 ([קישור](#)).

³⁷ האגודה לזכויות האזרח בישראל, **ירושלים המזרחית במספרים**, יום ירושלים – מאי 2014 ([קישור](#)).

- **שירותי הדואר** בירושלים המזרחית כמעט ואינם מתפקדים. במרבית שכונות ירושלים המזרחית מתבצעת חלוקת הדואר בידי דוור אחד בתדירות של פעם בשבוע בממוצע; במספר שכונות אין כלל חלוקת דואר בידי דוורים, למרות שכל אחת מהן מונה למעלה מ-15,000 תושבים. בנוסף, קיים מחסור חמור בבתי דואר בירושלים המזרחית, בה פועלות היום רק תשע יחידות דואר סך הכל, בעוד שבמערב העיר פועלות 42 יחידות דואר.³⁸
- ירושלים היא העיר היחידה בישראל בה פועלות שתי לשכות נפרדות של **רשות האוכלוסין שבמשרד הפנים**: האחת כללית, והאחרת לשירותם של תושביה הפלסטינים של ירושלים המזרחית. הלשכה המשרתת את התושבים הפלסטינים מאופיינת בעומס בלתי אפשרי, טיפול האורך חודשים ושנים, וגביית אגרות בשיעורים גבוהים עבור שירותים בסיסיים דוגמת רישום ילדים.

³⁸ האגודה לזכויות האזרח בישראל, **שירותי דואר בירושלים המזרחית**, 14.02.14 ([קישור](#)). עתירה שהוגשה לבג"ץ בנושא ביוני 2010 (בג"ץ 4414/10 **עבדאת נ' חברת דואר ישראל בע"מ**) טרם הביאה להתקדמות משמעותית, וביהמ"ש דרש מהמשיבים להראות התקדמות כזו עד הדין שעתיד להתקיים באוקטובר 2014.